

1. Obiekt 1519

GOŁĘBNIK ob. nieużytkowany ⑨
w zespole folwarcznym

2. Czas powstania

4 ćw. XIX w.

3. Miejscowość

K A R B O W O

4. Adres

Karbowo
87-300 Brodnica

nr hipoteczny KW

5. Przynależność administracyjna

województwo toruńskie

gmina Brodnica

pow. BRODNICA

6. Poprzednie nazwy miejscowości

Karben
niem. Kriegersdorf

7. Przynależność administracyjna
przed 1.VI.1975 r.

województwo bydgoskie

powiat Brodnica

8. Właściciel i jego adres

Agencja Własności Rolnej SP
Oddział Terenowy Bydgoszcz
ul. Hetmańska 38, 85-039 Bydgoszcz

9. Użytkownik i jego adres

10. Rejestr zabytków

Nr A/576 data 2.02.1988 r.

1. Elewacja boczna południowo-wschodnia.
ORIENTACJA skal 1: 25 000

0 250 500 1000m

2. Gołąbnik widok na tle zabudowań
podwórza folwarcznego.
3. Mur zewnętrzny elewacja zach.

12. Autorzy, historia obiektu, określenie stylu.

Karbowo wzmiankowane jest w 1239 r., W XV w. stanowiło własność zakonu krzyżackiego.

W 2 poł. XV w. była to własność królewska.

W 1672 r. Karbowo podzielono na królewskie i szlacheckie.

W XVIII w. z nadania króla, stanowi własność Rembielińskich.

W 1802 r. dobra nabył Florian von Lewald Jezierski.

W 1804 r. majątek nabył sekretarz poczty Ernst Krieger.

W 1843 r. dobra przejął jego syn - Ernst Otto Adolf Krieger.

Powiększył on 4-krotnie podwórze, wznosił zabudowania gospodarcze. Majątek obejmował 7500 mórg.

W 1895 r. kupiła majątek Sp. Akcyjna Landsbank z Berlina, z przeznaczeniem pod parcelację.

Folwark z dworem kupił Georg Max Wilhelm Lehmann.

W rękach tej rodziny pozostało Karbowo do 1945 r.

W 1946 r. majątek przejął Skarb Państwa Polskiego, utworzono tu gospodarstwo rolne.

W latach 90-tych gospodarstwo zostało przejęte przez AWRSP i wydzierżawione p. [REDAKTOWANE].

Gołębnik wzniesiono w 4 ćw. XIX w. pośrodku podwórza folwarcznego.

Obecnie jest on nieużytkowany.

Wzniesiony został w formie neogotyckiej wieży, otoczonej murem.

Jest przykładem stylu romantycznego w budownictwie folwarcznym.

Wyróżnia się starannym opracowaniem detalu. Obecnie popada w ruinę.

13. Opis (sytuacja, materiał i konstrukcja, rzut, bryła, elewacje, wnętrze, wyposażenie, instalacje)

SYTUACJA. Zespół folwarczny położony jest około 2 km na północ od Brodnicy.

Podwórze folwarczne usytuowane jest po północnej stronie drogi prowadzącej do Tamy Brodzkiej.

Gołębnik wznosi się pośrodku podwórza folwarcznego.

Okrągła wieża posiada dwa wejścia - od północnego-wschodu i od południowego-zachodu.

Otoczona jest murem tworzącym zarys kwadratu.

MATERIAŁ, KONSTRUKCJA, TECHNIKA.

- fundamenty kamienno-ceglane,
- ściany wymurowane z cegły ceramicznej pełnej, od wewnątrz otynkowane,
- sklepienia w korytarzyku ceglane,
- więźba dachu drewniana, zniszczona prawie całkowicie, brak pokrycia dachu,
- posadzka ceglana,
- schody masywne, ceglane, kręcone wokół środkowego filara,
- otwory okienne o nadprożach ceglanych, ostrołukowych,
- okna - pozostałości drewnianych ram okienek krosnowych wieży gołębnika,

RZUT. Wieża gołębnika okrągła, z masywnym filarem środkowym, ze schodami kręconymi wokół filara. Otoczona murem tworzącym kwadratowy dziedziniec, z wejściem od strony pn.-wschodniej.

BRYŁA. Mur kurtynowy niski, wysokości 1 kondygnacji. Wieża cylindryczna, wysoka, wewnątrz dzielona na dwie kondygnacje połączone schodami, kryta dachem ukrytym za attyką krenelażową.

ELEWACJE. Ściany ceglane, w zwieńczeniu wysunięta attyka konsolkowo-arkadkowa, zwieńczona krenelażem, zamkniętym dachówką. Okna i wejście zamknięte łukiem ostrym, wejście w portalu uskokowym. Mur ceglany, zwieńczony analogicznie, okna zamknięte ostrołukowo ze zwieńczeniem pasem dachówki układanej na płask. Elewacje muru 2-osiove, w elewacji pn.-wschodniej dodatkowo wejście na osi.

INSTALACJE. Brak.

14. Kubatura wieża - 180 m ³	15. Powierzchnia użytkowa dziedziniec - 60 m ²	16. Przeznaczenie pierwotne gołębnik	17. Użytkowanie obecne nieużytkowany
18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja brak prac remontowych		19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycia dachu, wyposażenie i instalacje) stan zachowania gołębnika zły elewacje muru kurtynowego silnie uszkodzone, cegła wykruszona, brak całych fragmentów muru, zwieńczenie krnelazowe uszkodzone, porośnięte zielenią, brak więźby i pokrycia dachu wieży, brak wrót i okienek w wieży, schody zasypane gruzem, obiekt nieużytkowany, zagrożony zniszczeniem,	
		20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie pilne zadaszenie wieży gołębnika, by zapobiec dalszemu zniszczeniu przez wody opadowe, odbudowa zniszczonych elementów, oczyszczenie terenu z zarośli,	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

Księga wieczysta - Karben, [REDACTED],
przech. Państwowe Biuro Notarialne, Brodnica
Mapa parcel - Kreis Strasburg 1899, Blatt 21,
skala 1:2000, przech. Archiwum Woj.Biura Geodezji
i Kartografii, Oddział w Brodnicy
Mapa wielkoskalowa 1:25 000, nr 1354 STRASBURG
pomiar 1909 r, wydana 1911 r.

22. Bibliografia

R. Birkholz "Der Kreis Strasburg". 1981 r.
M.Plehn "Ortsgeschichte des Kreises Strasburg
in Westpreussen", t.30, Marienwerder, 1893
"Słownik Geograficzny Królestwa Polskiego i in..."
red. Br.Chlebowski, T.III, W-wa 1882
K.Porębska, "Słownik historyczno-geograficzny Ziemi
Chełmińskiej w średniowieczu" PAN 1971
wspomnienia - "Karbowo", opr.Ernst O.A. Krieger,
ok. 1870 r. w posiadaniu Dr Heinz Georg Migeod
8 Rosmead Avenue Oranienzicht 8001 Kaapstadt/RSA
(kopia w pos. p.Janusza Wiercińskiego -dzierżawcy)

23. Źródła ikonograficzne i fotograficzne (rodzaj, miejsce przechowania, sygnatury)

zdjęcia dworu i zespołu folwarcznego w Karbowie
sprzed 1945 r. - w posiadaniu p. [REDACTED]
[REDACTED] - dzierżawcy gospodarstwa

24. Uwagi różne

25. Opracował

tekst _____ mgr Zofia Wernerowska, wrzesień 1998 r.

imię, nazwisko, data, podpis

plany, rysunki _____ J.W.

imię, nazwisko, data, podpis

zdjęcia fotogr. _____ J.W

imię, nazwisko, data, podpis

miejsce przechowywania negatywów Woj.Oddz.PSOZ Toruń ul. Łazienna 8

Karta po wypełnieniu podlega ochronie na podstawie przepisów prawa autorskiego

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

27. Załączniki

wkładki sztuk -2

1. Miejscowość **KARBOWO**
gmina Brodnica

2. Obiekt (nazwa jak w karcie) **9**
GOŁĘBNIK OB. NIEUŻYTKOWANY

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
zdjęcia

4. Elewacja północno-wschodnia.
frontowa.

5. Elewacja północno-zachodnia.

6. Elewacja południowo-zachodnia.

Wkładkę założył: mgr Zofia Wernerowska wrzesień 1998r.
(imię, nazwisko, data)

Wzór ODZ 1978 r.

Miejsce przechowywania negatywów: _____

7. Otwór okienny w kształcie okna ostrołukowego.

8. Otwór drzwiowy do wnętrza wieży.

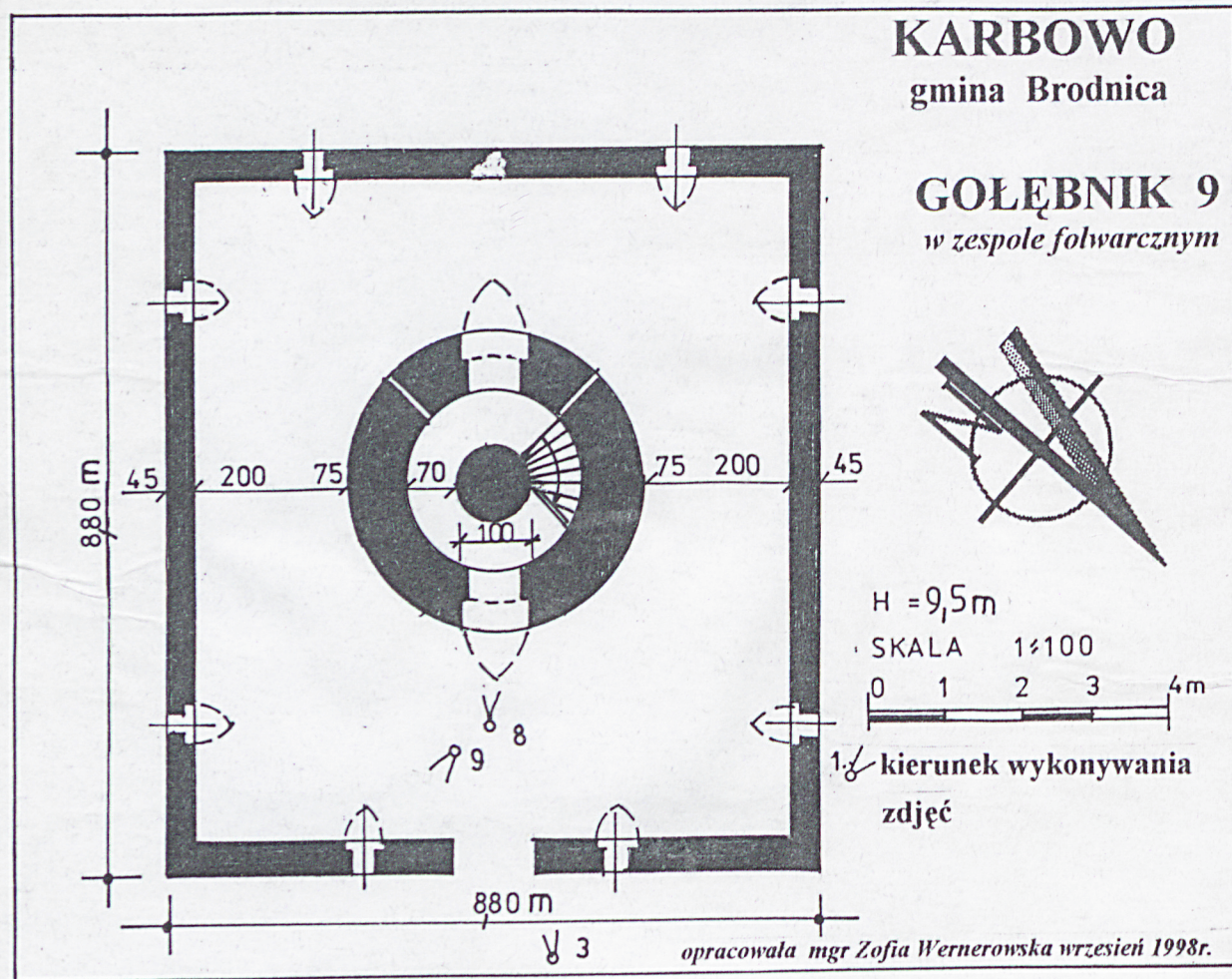
9. Okienko w murze zewnętrznym.

10. Ceglane schody wewnątrz wieży,

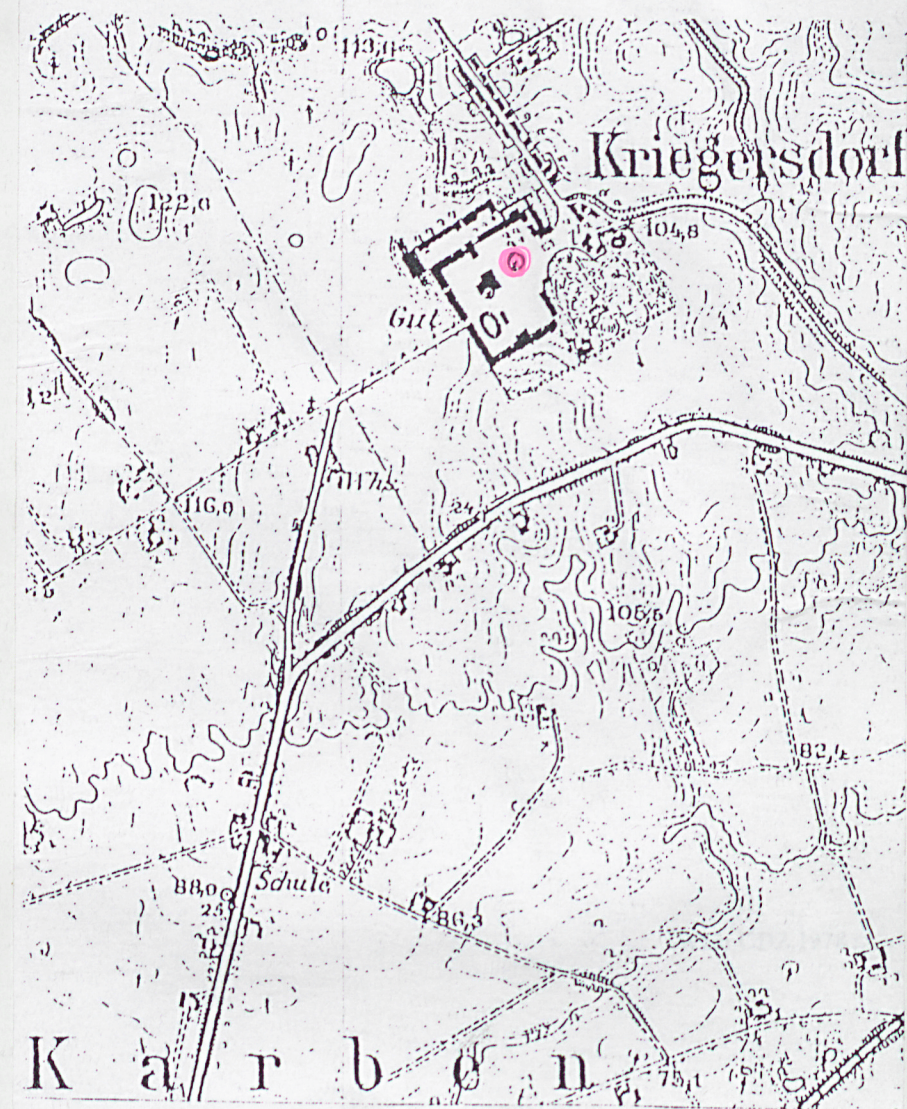
11. Podwórze folwarczne z gołębnikiem umieszczonym centralnie.

1. Miejscowość KARBOWO gmina Brodnica	2. Obiekt (nazwa jak w karcie) ⑨ GOŁĘBNIK OB. NIEUŻYTKOWANY	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) rzut parteru, plan sytuacyjny
---	--	---

mapa wielkoskalowa 1:25000, nr 1354 STRASBURG
pomiar 1909r. wydana w 1911r.
fragment powiększony.

Wkładkę założył: mgr Zofia Wernerowska wrzesień 1998r.
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: _____

